

Verhaal bij 100 jaar Begraafplaats Bloemendaal

Wanneer ik morgen doodga,
vertel dan aan de bomen
hoeveel ik van je hield.
Vertel het aan de wind,
die in de bomen klimt
of uit de takken valt,
hoeveel ik van je hield.
Vertel het aan een kind
dat jong genoeg is om het te begrijpen.
Vertel het aan een dier,
misschien alleen door het aan te kijken.
Vertel het aan de huizen van steen,
vertel het aan de stad
hoe lief ik je had.

Maar zeg het aan geen mens,
ze zouden je niet geloven.
Ze zouden niet willen geloven dat
alleen maar een man
alleen maar een vrouw
dat een mens een mens zo liefhad
als ik jou.

Dit aangrijpende gedicht van Hans Andreus ligt misschien wel ten grondslag aan deze wonderschone begraafplaats hier in Bloemendaal. Een parel van een plaats waar allemaal tekenen van liefde zijn opgericht. Namen in steen gebeiteld om maar niet te vergeten. Om de gedachtenis aan de namen van onze dierbaren levend te houden. Wij zien hier dankzij Johanna van der Vliet - Borski die per brief van oktober 1911 besloot tot schenking van een perceel duin aan de Gemene Bloemendaal ten behoeve van een in te richten algemene begraafplaats voor de inwoners van Bloemendaal.

Dancker Bijleveld, een van haar nazaten, zal later vandaag nog het een en ander over haar vertellen. De grafkelder van de familie Borski zullen we zo dadelijk kunnen zien. En we zijn hier ook dankzij Leonard Springer die deze begraafplaats ontwierp. Ook hij ligt hier begraven. We noemen hun namen met eerbied. Opdat we hen niet vergeten.

Dat is misschien wel de essentie van een begraafplaats. Dat we niet vergeten wie ons zijn voorgegaan. De mensen uit wie wij voortkomen. Die ons gevormd hebben in goede en kwade dagen. Hun namen zijn niet slechts namen, maar verhalen. Hele geschiedenissen gaan schuil in die namen. En het bijzondere is dat wanneer je op deze begraafplaats loopt, je als het ware omgeven wordt door al die namen en verhalen. Je ligt hier niet alleen. En dat geeft je het besef dat je in dit leven maar zelfs ook in de dood niet alleen bent. Je bent een onderdeel van een geschiedenis met allemaal mensen zoals jijzelf bent.

En die namen op al die stenen roepen ons op om te gedenken. In het Hebreeuws betekent 'gedenken' meer dan alleen maar 'herinneringen ophalen'. 'Gedenken' in Bijbels-Hebreeuwse zin betekent iemand zo present stellen dat hij of zij er weer helemaal is. *Zachar* in het Hebreeuws is iets hoogst actiefs. Met dat je iemand gedenkt, laat je hem van invloed zijn op wat jij doet en zegt. Je laat hem of haar als het ware voortleven in jouw leven. Dat is gedenken. Dat is dus niet

zomaar vrijblijvend herinneringen ophalen, maar concreet iemand laten doordringen in jouw ziel. En daar nu is deze begraafplaats voor.

Er zijn mensen die hier wekelijks komen. Soms zelfs hun klapstoeltje tegenover die steen zetten ‘om even bij te praten’. Anderen steken in stilte een kaarsje aan bij het graf. Om er weer even te zijn. Die plek waar het samengaan definitief eindigde. Je gaat naar de begraafplaats om even stil te zijn. Om even uitgetild te worden boven de waan van de dag. En te bedenken waar je vandaan komt. Wie jou gevormd heeft. Wie jou zelfvertrouwen heeft gegeven, en een liefde die nog steeds de bron van je leven is.

Anderen vinden het weer heel in gewikkeld om hier te zijn. Want het maakt ook kwetsbaar. Je wordt herinnerd aan wat je mist en eigenlijk niet missen kunt en wilt. Of je gaat maar liever niet om het je confronteert met zaken uit het verleden waar je liever niet meer aan wilt denken.

Wie liggen hier niet allemaal? Het mooie van een begraafplaats als deze is dat allerlei namen tot leven komen. U zult dat ook merken bij de rondleiding zo dadelijk. Namen die een verhaal te vertellen hebben. We noemde al even mevrouw Borski en de grote tuinarchitect Leonard Springer. Maar hier ligt ook Barend Biesheuvel, ook wel ‘mooie Barend’ genoemd. En niet te vergeten Keetje van Wickevoort Crommelin, de grote weldoenster van Bloemendaal. Ook

als kerk hebben we veel aan haar te danken. Denk aan het Dorpshuis en Maranatha aan de Donkerelaan. Op een steen prijkt ook de bekende naam van Jacq p. Thijsse. De eerste natuurbeschermer van Nederland die de Nederlandse schooljeugd leerde zelfstandig naar de natuur te kijken. Allemaal bekende namen. Maar ook namen van veel minder bekende mensen. Mensen met ongekende betekenis. Allemaal namen die nooit vergeten zullen worden en hier op dit ongelooflijk mooie plekje hier in de duinen ons zullen herinneren aan wie zij waren.

Het belangrijkste wat een mens krijgt in zijn leven is zijn naam. We zijn geen CV. Geen bankrekeningnummer. Maar we hebben een naam. Met het noemen van de naam begint en eindigt een leven. Zoals je naam is, zo ben je. Met je naam onderscheid je je van alle anderen. Een naam maakt je uniek. Zonder namen kunnen we niet leven. Zoals Neeltje Maria Min zo treffend dicht:

mijn moeder is mijn naam vergeten,
mijn kind weet nog niet hoe ik heet.
hoe moet ik mij geborgen weten?

noem mij, bevestig mijn bestaan,
laat mijn naam zijn als een keten.
noem mij, noem mij, spreek mij aan,
o, noem mij bij mijn diepste naam.

voor wie ik liefheb, wil ik heten.

En daarom raakt het me ook altijd weer zo om hier te wandelen. Al die namen. Namen die vragen om onze aandacht. Namen die vragen om onze liefde en

toewijding. Namen die ons uitdagen. Ons bepalen waar het om gaat. Namen die ons bemoedigen om te leven. Om zelf onze rol te spelen in dit leven. Om te doen wat ons staat te doen.

Een begraafplaats wekt vaak tranen en verdriet om wie we missen moeten. Maar tegelijk is er ook zoveel meer. Het is een plaats om even stil te staan bij de beslissende dingen. Hier worden als het goed is steeds weer doden tot leven gewekt. Zoals Hanny Michaelis zo onvergetelijk dichtte over wie zij zelf moest begraven:

Meen niet dat zij gestorven is –

*Lieflijker dan een bloesemblad
dat geurend aan zijn knop ontviel,
ademt haar wezen door de ziel
van hen die zij heeft liefgehad.
En in de diepten van hun hart,
uit doolhoven van leed ontward,
weerspiegelt zich haar beeltenis.*

.....

Meen niet dat zij gestorven is!

Ik wens u een goede gedachtenis op deze onvergetelijke plek!